

שיעור מספר 2 בתיאוריית חברתיות

נובר – המשך

סרט: ויהי חושך ויהי אור

קבוצה: חרדים

תופעה דתית: קריעה

מאפייני חברה: חרדי-חילוני

תיאוריית חברתית: חברות סגורות

<תהליכים חדים מאפיינים חברות סגורות (חרדים) לעומת זאת חברות פתוחות (דתיים) מאופיינים בתהליכים יותר מתונים>

נקודות לציון בסרט

- הזמר: מנחם (מני) פיליפ – חזר בשאלה בגיל 32
- לאחר שחזר בשאלה הפסיקו להשמיע את המוסיקה שלו בחוגים חרדיים.
- בית המשפט אסר עליו לראות את ילדיו לאור התנהגותו התמוהה כביכול.
- לאחר מכן הותר לו להפגש עמם בבית של משפחה חרדית
- ההורים שלו מצדדים באשתו-לשעבר ויעשו כל דבר כדי לגרום לה לנצח במשפט.
- 5 מתוך 11 הילדים חזרו בשאלה ועזבו את הבית.
- הבת התחנתה ועברה לגור בלונדון. בשלב זה האב עוד מצפה שכולם יחזרו בתשובה. לאחר שנה היא התגרשה וחיה לבדה עם הילד על קיצבה ממשלתית.
- ליצחק (בנו של מנחם) יש בר-מצווה, האחים החילונים לא באו בגלל המשפחה הדתית, המשפחה הדתית לא באה בכל זאת.
- במשך 5 שנים, מנחם לא חי בבית ההורים אבל גם לא מנותק ממנו – הוא נמצא במצב לימינאלי
- מייד אחרי הקריעה לי ניסתה להתאבד. נראה שהיא איבדה את השפיות. כדבריה - "מעלים אותנו לעולה"
- לאחר נסיון ההתאבדות מני נוסע אליה לטפל בה וככל הנראה לוקח על עצמו את המשימה לאחד סביבו את חמשת הילדים העוזבים.

*אגודת ה"ל" – תומכת בחוזרים בשאלה.

משבר אצל המשפחה

ריבוד חברתי – גם חוזרים בתשובה וגם חוזרים בשאלה נמצאים במצב לימינאלי ארוך מאוד. חוזרים בתשובה – שידוך וניתוק מהמשפחה. וחוזרים בשאלה – ניתוק מהמשפחה, הסתגלות קשה לעולם החילוני. בשני המקרים הריבוד של העוברים נמוך קשרים משפחתיים ואישיים וקהילתיים

חברת הלומדים – תעשה הכל כדי להגן על הגבולות שלהם

כלכלה – חוזרים מנותקים ולכן במצב כלכלי קשה, חוזרים בתשובה אם הם יעבדו הם יפגעו עוד יותר במעמד. חוזרים בשאלה הם נטולי כישורים המתאימים להשתלבות בשוק העבודה.

חוזרים בשאלה

שלב הניתוק (אין מחיקה של העבר, תמיד משאירים גשר)

שינוי קוד לבוש – השארת בגד ישן

שינוי שם פרטי – הוספת אות בשם

תמונות וחפצים – משאיר חלק

ספרים וקלטות – שומר

מחשב וטכנולוגיה – משתמש

ניתוק פיזי ושינוי מקום מגורים – מקום חדש ורחוק
סדנאות – "התחזקות" וניתוק. מפגשים של חוזרים בשאלה, תמיכה הדדית
שרות צבאי – שומע סיפורים על הצבא

שלב המעבר

מעבר בין חברה סגורה לפתוחה – מעבר חד
טקסיות מבולבלת – כי אין הגדרה אחידה
קשרי משפחה – ניתוק והעדר תמיכה

שלב השילוב

שינוי לבוש – אימוץ לבוש חילוני
מסגרת שידוך ונישואין – בחירה חופשית
סדנאות – תודעה עצמית והתנדבות
מכתבי השלמה ויומנים – כתיבה ופרסום

חוזרים בתשובה

שלב הניתוק

קוד לבוש – אחיד, מסירת כל הבגדים הישנים
שינוי שם פרטי – הוספת שם או החלפה
תמונות וחפצים – נפטרים והכל
ספרים וקלטות – מוסר\זורק
מחשב וטכנולוגיה – לא משתמש
ניתוק פיזי ושינוי מקום מגורים – אפשרות בחירה בין קרוב לרחוק
סדנאות – חזרה בתשובה רה-סוציאליזציה
שירות צבאי – מחיקת השירות

שלב המעבר

טקסיות – מוגברת, עושים מעל ומעבר המקובל
מצבי לימינליות מובנים – יש הגדרה ברורה למעמד של חוזרים בתשובה
שמירה על קשרים ראשוניים

שלב השילוב

אימוץ לבוש חרדי
שידוך במעמד – בין בעלי תשובה
רה סוציאליזציה בשני שלבים – ניתוק ושילוב

פרוטסטנטים מול קתולים

וובר בנה מודל שמסביר מציאות מסוימת, המודל שלו קשור לדת, וובר בדק אותו בשתי קבוצות דתיות: פרוטסטנטים וקתולים

פרוטסטנטים	קתולים
מיעוט	רוב
חייבים לעבוד	אסור לכמרים לעבוד

מה מקור ההבדלים: ההיסטוריה. אם נחקור את ההיסטוריה נגלה את התכונות הפנימיות שמסבירות את ההבדלים הנראים לעין. הקתולים קבוצה גדולה עם הרבה הון. יכולים להרשות לעצמם לחיות מתרומות.

>לידע כללי - שלומי מעביר קורס דומה באוניברסיטה אבל עמוק יותר ומתמקד רק בוובר, אפשר לקרוא את הסילבוס שלו למטרת העשרה<